

ACC. N:R. M. 7054 : 1-12.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppsvidinge. Adress: Furikra, "Kråksmåla."
Socken: Noghult. Berättat av: Susanna Eklandsdotter.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Noghultsockna

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen Berör "Stor-Olle" och
Vallpappan "Lille-Petter."

Aa 1535-
-1536 Aa

Vol: 1.

Sidor: 1.

Skriv endast på denna sida!

1.)
"Stor-Olle" var på sin tid en mäkta rik, men snål bande. På hans ägor bodde i en liten stuga den fader och moderlöse "Lille-Petter". Hans gamla farmor hadde mest laga hand om honom. Vankades i det lilla hemmet någon gång "Sill, bröd, sur mjölk och potatis, så lå vart där kaldt. Men trots fattigdommen, så fanns "Lille-Petter" utmärkt och hans lilla ansikte bleu för varje dag fulligare och rundare och därur blickade ett par blåa ögon ut i världen förhoppningsfulla. "Lille-Petter" var en ovanligt stark och livlig pojke med ett klart förstånd efter sina år. "Stor-Olle" var dum och gäsig. När "Lille-Petter" var 11^{aa} år tog han flykt hos "Stor-Olle", som vallyojke, ty den gamla far-

2.)
modern kunde ej längre försörja
hanam. Lånen beklod upeskuttande i
en mycket farlig kast, men "Mor-
olle" lade "Lille-Petter" på minnet att
om han lät vargarna snappa bort
något djur ur hjorden eller om på an-
ndt sätt skada sig så måste han
betala djuret till rätt fulla värde ge-
nom framtida arbete, ty pengar
ägde han inga. Men nu ville det
sig så illa, att andra dan "Lille-Petter"
vallade, så satte sig en 9-årskviga
med bakfötterna i ett skär och bröt
av båda benen. Ja, nu var han var-
kert ute stackars Petter. Han torde ej
gå hem varken till Farmor eller "Mor-
olle." men "Lille-Petter" ägde en slidkvin
och den lille mannen verstack kvigan

3.)

ACC. NR. M.7054:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och flängde henne. sen forskade han hu-
den och begav sig ut på vandring. en kort
kam "Lille-Petter" till en plats där, sam-
badde en sturik herremann i en prakt-
full villa; herremannen var ute på resa
och han väntades inbet hem på flera dag-
ar. Obs! Men han var gift med en ung oc-
ker, men tillika mycket lättinnig flicka,
som höll sig till sockenklackaren, som
var en ung man. "Lille-Petter" gick i mörk-
ret utanför villan och såg genom fönst-
ren hur den unga frun smektes med
klackaren och även huru han trakta-
rade honom med mat och Brännvin.
Men i ett nu tre kam herremannen
körades fort hem. Det blev bråttom
för frun att dölja sin otrogenhet för
sin man. Klackaren stoppades in i en

4.)

ACC. N:R. M. 7054 : 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gadrobb och mat och brännvin gämdes i hast till herremannen steg in. När han åter något orienterat sig i hemmet, så knackade "Lille-Petter" på dörren och fick stiga in. Han dängde sin torra hud innanför dörren och bad om en bit mat och lag i ladan över natten. Detta beviljade Herremannen honom. Då frågade han, "Säg mig pojke var till har du den där kothuden?" "Med den spår jag," svarade "Lille-Petter." "Säg mig, den säga att min hustru håller sig till andra manfolk, då jag är borta." "Lille-Petter" brödde den torra huden på golvet och trampade på den, så att hon kvarrade, och så lussnade han. "Set stämmer med Edas misstänke. Ni har en rug, vacker fru,

5.)

ACC. N:R. M. 7054:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som håller sig till rocken klockarsen, då
vi är borta. I Kärnskaftet där står mycket
och god mat, som hon pågnar honom
med och i den rängen står en stopaflar
ka nästan full av brännvin, som hon
bjuder honom på, men sist, och värst
av allt är att i den garderoben har hon
gämt klockaren, som intet hantun-
dan då vi kom hem. Herremannen
såg efter och det befanns i allt vara,
som "Lille-Petter" spått. Klockaren
fick ett par dukliga rapp av Herre-
mannens "Hjurskajapiska" (skapt av
Hjures Pedis) gagnades mycket i gam-
mal tid och vart ett klämmigt försvar-
vapen.) Fruen lät intet se sig den
aftnen. När Herremannens prede nå-
got sakhat sig sade han; "Jag vill köpa

den der huden av dig." Sen säljer jag
inbet för mindre än en skäppa full
av silverpengar, warden "Lille-Petter." Su
får en skäppa silverpengar och en duk-
tig säck på äffaren att bära pengar-
na uti, sade herremannen. Mr Petter var
övermåttan glad behöwer intet sägas. Mr
begav han sig genast hem till sin
gamla farmor, som blev både glad
och övermåttan häpen. På följande
dag sände han sin farmor till
"Stor-Olle" och bad att få låna hans
skäppa, ty han skulle mäta silver-
pengar. "Stor-Olle" fick stora ögon, men
inna han lämnade skäppan så fö-
rade han henne lindrigt på ett par
ställen invändigt för att om möj-
ligt se vad egentligen "Lille-Petter"

7)
mätte. Verkligen, när skäppan bars
hem såll ett par småslantar kvar i
skäppan. "Stor-Olle" kom, såg en blick
till "Lille-Petter" hem och vart mör i
mennen och lovade pojken att slippa
betala kvigan blott han sade hur han
fått så många pengar. "Lille-Petter" sa
de, som sanningen var; att han fått
dem för kvighuden. "Stor-Olle" gick hem
och slaktade alla sina djur, lastade
hudarna i en skinda och gav sig
ut och körde i bygderna tills dam
blev skända. Han torkade så dam
men det half intet. Till sist på förvint-
ren reste han hem. Nu skulle han "Öda
Lille-Petter", för han lurat honom.
Petter delade präng med sin farmor, men
sade; farmor i natt ligger jag vido

8.)

ACC. NR. M. 7054:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

väggen, jag får ligga vid stoken för en gångs skull. Ovs! Naga! Vi få tänka oss de gammaltida s.k. "Fältvärnarna", som då utgjorde ligg och rittplattor! "Lille-Petter" pustade sig med en duktig Skypåke i vilken han inslagit flera hättkä-säm; präken lade han bredvid sig i sängen, men vågade insett såna ett blend. Fram på matten kom "Stor-Olle" inmygande med öra i handen och slog farmor i huvudet, så han drog fram ende att det var "Lille-Petter", som sov vid stoken; men han pustade upp och gav Olle ett slag över armarna med präken, så han tappade öra, och ropade, "Ni är Tin olycklig, som slag ihjäl min farmor." "Sig, sig tycka mer det; du får vad du vill, blott du tiger,

9.)

ACC. NR. M. 7054:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Men var tror du vi ska lölja karingen?"
Vi sätta henne i natt i eller brädbod,
sade "Lille-Petter", som nu hadde trussel
på hande. så skedde men på matten,
så bar Petter den allt brädet, och satte
blott en hård kant i handen på gam-
man. Om morgonen kom "Pfor-Olle"
och sade åt "Lille-Petter", kan du fän-
ka dej i natt har parnor ätit opp allt
brädet utom en kant, som han höll i
handen. Kan väl tra att han är arg på
ser, som inlito underligt är, sade Petter,
men nästa natt sätta vi henne i so-
velkammaren. så skedde, men Petter
bar den allt såvilt om matten utom en
härskan griffot, som han stack i han-
den på parnor. Nu fanus ingen annan
råd än att begrava henne. Petter fick

10.)

ACC. N:R. M. 7054 : 10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rigen fin skjuts med 9. hästar och käl-
kar därtill mycket yungar. Han skulle
para till närmaste skad, som var Uppsal
och där låta begrava henne, om möjligt
i kyrkhet, ty Ollie fruktade lagen som
"Lille-Petter" satte gumman bedvirgige
skjutten och iöfpte om henne en
skhal, men det var kallt och gumman
skelfrös under den långa vägen. När
han kom in till skäu fick han höra
en vacker sång tränga ut från ett
stort hus; det var Läroverket där stu-
denterna övade sång. "Lille-Petter" sat-
te farmor på karett till en öppen brunn
och smög sig in för att höra på sången.
När dam slutat, så frågade dam Petter
vad han tyckte om sången? "Joa, där
var bra, men min gamla farmor

11.)

ACC. NR. M. 7054 : 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sjunger ändå bättre," sade Petter. "Har du din farmor? Frågade dom alla på en gång. Han sitter härute på brunnskaret, svarade Petter. Alla rusade ut för att höra farmor sjunga. Petter sade; "Ruska kenne varligt, han har nog somnat under den långa resan." Men med varligheten var det klent beställt, tyggamman föll baklänges ner i den djupa brunnen. Så började Petter gråta och sade; "Gå rent olyckliga, som både slog ihjäl och tillika dränkte min farmor, bu, u, hu! Tjät han." "Säg mig dej pojke, vi ger dig en hel skäppa guldpenningar, blott du håller käften, och vad karringen befräppar, så ligger han bra där han ligger. Vi ha inget gagn av vafnet, och vi låta

12.)

ACC. N:R. M. 7054: 12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fylla igen brunnen." och därvid förblev
det. När "Lille-Petter" kom hem blev "Stor-
Olle" förfärad över att se så många
guldpengar och frågade, hur han så
fått dem? För sin Farmors svarade Pet-
ter. "Stor-Olle" gick då, bländad av gul-
det stad och slag ihjäl flera gamla hä-
ringar i sin släkt och försökte säga
dem i Bygderna och skäderna. Först troo-
des han var svagint, men så vart
ej fallet vad han "Stor-Olle" snart blev
ett Huvud kortare. Sen köpte "Lille-
Petter" "Stor-Olles" gård och gifte sig an-
seder med en söt flicka. Om den
rubrik äro döda, så lever den lyckli-
ga änne.